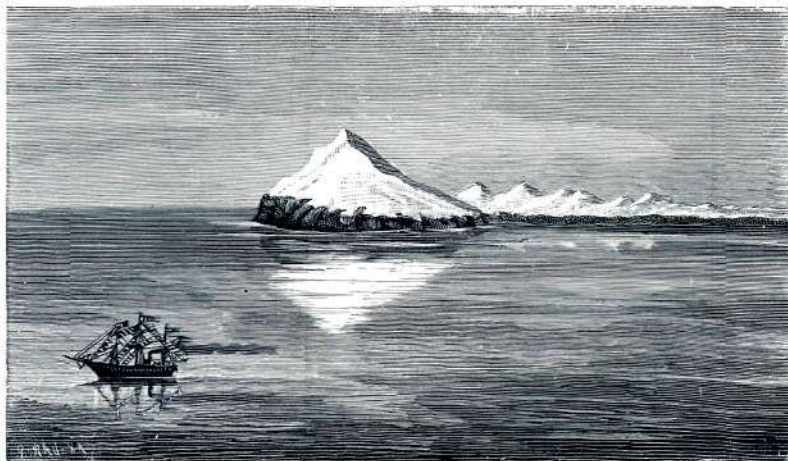

glad ga je gnal slednjič k tovarišem, samo dva sta še živela. Vsi obupani so z zadnjimi močmi odkopali trdi sneg, iskali koreninice, dobili jih in se hranili toliko časa z njimi, da so prišli toplejši dnevi in so mogli loviti ptiče in ribe. Za silo so popravili svoj čoln, šli skoz Hudsonovo Cesto in dospeli slednjič v Kodanj, 25. sept., bolj podobni sencam nego ljudem, v prevotljenem čolnu, z raztrganim jadrnom in zlomljenimi vesli. Na Danskem so mislili, da so že davno poginili, začudenje je bilo velikansko.

Še enkrat čitamo o potovanju v Severno Ameriko — izvzamemo seveda lovce na kite, ribiče itd., ki so prihajali visoko gor v Baffinov Zaliv — za časa vlade angleškega kralja Karola I., v letih 1631—1632. Dva kapitana, Luke Fox in Thomas James, sta si znala pridobiti zaupanje

„VEGA“ OBJADRA RTIČ DEŽNEV.

trgovcev londonskih in bristolskih; zanimal se je za podjetje tudi kralj sam, dal je Foxu jako dragoceno karto, na kateri so bila zaznamovana vsa dotodanja potovanja, dal mu je tudi pisma na japonskega kralja, če bi Fox imel srečo videti ga kdaj. Dve ladji sta odšli iz Londona in Bristol, prvo, darilo kralja, je vodil Fox, bristolsko pa James. Dopade se nam Fox zlasti vsled tega, ker je bil izredno odkritosrčen, dobra, blaga duša, in ker se je zanimal za vsako stvar. Stvarna in dobra so njegova opazovanja ozračja, plime in oseke, polarne luči, magnetne igle, različnih vrst ledu itd. Obšel je vso zahodno obalo Hudsonovega Zaliva, prepričal se, da ni nobenega izhoda, ob izlivu reke Nelson je našel ostanke Buttonovega prezimovališča, tudi križ, ki ga je bil dal postaviti Button. Fox ga je dal zopet dvigniti in nadaljeval potovanje proti jugovzhodu ob dotodaj skoro popolnoma neznanem bregu; blizu tam, kjer

se obrne breg skoro naravnost proti jugu, se je srečal s tovarišem in prijateljem Jamesom. Nista pa skupno nadaljevala poti, Fox je šel naprej proti vzhodu, rtič, kjer se breg obrne, je nazval „Wolstenholmi Ultima Vale“, ker je bilo sedaj popolnoma gotovo, da je upanje dobrega mecena na prehod šlo po vodi. Obrnil se je Fox od tu proti severovzhodu, premeril zaliv v celi širjavi ter odkrival in nazival še mnogo otokov in bregov — jugozapadni del Baffinove Zemlje n. pr. se imenuje še sedaj Luke Fox Land. — Zadnjega oktobra je bil doma, ne da bi se mu bila pripetila na potovanju tudi najmanjša nezgoda.

Ne tako srečen kot Fox je bil James. Že preden sta se srečala, je imel boje z ledom; ko sta se pa ločila, se je pridružila ledu tako gosta megla, da ni mogel skoro nikamor naprej. Moral je prezimiti, in sicer na otoku Charlton čisto doli na jugu Hudsonovega Zaliva; ta južni jajčasti podaljšek velike vode nazivljamo danes Jamesov (džems) Zaliv po našem kapitanu, ker ga je bil le-ta prvi natančno izmeril. Postavili so si kočjo in shrambo ter ju odeli s snegom, kljub temu je bil mraz v njih izredno hud. Zmrznilo je vino, olje, vinski jesih, žganje, s sekirami so morali sekati zledenelo tvarino in jo tajati nad ognjem. Beda je bila velika, več nego polovico mornarjev je zbolelo, tresla jih je vročina in mrzlica, hoteli so se ogreti v posteljah, a zastoj: vročina je žarela v nesrečnikih,

udje so bili pa čisto zmrzli, postelje same trde kot kamen, ker je zmrznila sopara, stale so pa tik poleg ognja. Začel se je oglašati glad, in zvesti njegov spremljevalec, skorbut, je ugrabil dva mornarja. Ko se je mraz nekoliko ulegel, so oprostili kolikortoliko s sekirami ladjo ledu, „osvojili“ še mimogrede deželo brez ljudi v imenu Karola I., 2. julija pa odšli. Še opetovano so se morali boriti z ledom, ladja se je komaj še držala nad vodo, prišli so domov bolj okostnjaki nego ljudje.

S to zadnjo ekspedicijo so do l. 1818. definitivno končani vsi poizkusi, izsiliti si pot okoli Amerike. Tudi visoka nagrada 480.000 kron, ki jo je razpisala angleška admiraliteta za odkritje severozahodne pasaže, ni mogla vzdramiti junakov morja k novim podjetjem. Šele pred sto leti so se Angleži zopet lotili težavnega problema in mu žrtvovali tekom petdeset let milijone denarja in na stotine ljudi, med njimi zopet nad vse pleme-